

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU SPOŻYWCZEGO I SKUPU

z dnia 24 lutego 1966 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach przemysłu olejarskiego.

Na podstawie art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 30 marca 1965 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. Nr 13, poz. 91) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. Przepisy rozporządzenia dotyczą bezpieczeństwa i higieny pracy osób zatrudnionych w następujących zakładach (działach) przemysłu olejarskiego.

- 1) w magazynach nasion, olejów, margaryny, śruty i innych produktów gotowych,
- 2) w oddziałach produkcyjnych podstawowych, jak tłocznia, ekstrakcja, rafineria, utwardzalnia, margarynownia, ceresownia, oraz w działach pomocniczych zakładów, jak elektrolizerownia, zbiorniki wodoru i tlenu, tlenownia, katalizatorownia, rozlewnia oleju.

§ 2. Sprawy badań lekarskich pracowników zakładów (działów) wymienionych w § 1 regulują odrębne przepisy.

§ 3. W pomieszczeniach produkcyjnych, w których wytwarzane są gotowe produkty spożywcze: w margarynowniach, ceresowniach, locytynowniach, majonezowniach, rozlewniach oleju itp., ściany do wysokości 2 m ponad podłogę

powinny być pokryte materiałami nienasiąkliwymi, odpornymi na działanie wilgoci (np. płytkami ceramicznymi).

§ 4. W pomieszczeniach produkcyjnych powinna być utrzymywana temperatura zgodnie z obowiązującymi normami.

§ 5. 1. W celu utrzymania czystości powietrza w pomieszczeniach produkcyjnych w granicach obowiązujących norm powinny być dokonywane okresowe analizy powietrza dla ustalenia ilości zawartych w nim zanieczyszczeń.

2. Jeżeli analizy wykażą przekroczenie określonych w normach dopuszczalnych zanieczyszczeń, należy niezwłocznie przedsięwziąć środki mające na celu uzyskanie właściwej czystości powietrza.

§ 6. Lamy wziernikowe oświetlające wnętrze aparatów i zbiorników oraz lamy przenośne używane przy oględzinach, czyszczeniu i remontach urządzeń powinny być zasilane prądem o napięciu nie przekraczającym 24 V.

§ 7. 1. Przewody rurowe powinny być malowane i oznaczone w sposób wskazujący wyraźnie przeznaczenie danego przewodu oraz kierunek przepływającej w nim cieczy, pary lub gazu, według oznaczeń podanych w zamieszczonej niżej tabeli:

Tabela
kolorów oznaczeń przewodów rurowych.

Lp.	Nazwa cieczy lub gazu	Kolor podstawowy	Kolory dodatkowe (paski)
1	Gazy palne: a) wodór b) acetylen c) gaz ziemny	żółty	fioletowy biały pomarańczowy
2	Gazy niepalne: a) tlen b) azot c) amoniak	biały	błękitny zielony żółty
3	Powietrze: a) gorące b) próżnia niska c) z pyłem węglowym	błękitny	czerwony biały czarny
4	Para wodna: a) z osuszacza b) odlotowa c) przegrzana	czerwony	czerwony zielony biały
5	Kwasy: a) stężony b) rozcieńczony	pomarańczowy	czerwony pomarańczowy
6	Ługi: a) stężony b) rozcieńczony	fioletowy	czerwony fioletowy
7	Oleje: a) benzyna, gazolina b) benzen, benzol c) nafta d) ropa naftowa e) olej maszynowy f) olej węglowy	brązowy	czerwony biały pomarańczowy żółty brązowy czarny
8	Woda: a) do picia b) techniczna c) solanka d) gorąca	zielony	zielony błękitny pomarańczowy czerwony

2. Zawory umieszczone w miejscach rozgałęzień przewodów powinny być zaopatrzone w tabliczki metalowe z napisami wskazującymi przeznaczenie zaworu.

§ 8. Prace wewnątrz aparatów, urządzeń i zbiorników powinny być przeprowadzane przy zachowaniu następujących warunków:

- 1) wejście do wnętrza może nastąpić tylko na polecenie kierownika zakładu lub osoby przez niego upoważnionej,
- 2) prace wewnątrz powinny być nadzorowane przez kierownika zakładu lub przez osobę przez niego wyznaczoną,

- 3) jeżeli oczyszczane lub remontowane urządzenie posiada mieszadło, silnik napędzający mieszadło powinien być zatrzymany, bezpieczniki silnika powinny być wykręcone i zawieszane na urządzeniu rozruchowym z tablicą ostrzegawczą z napisem „Naprawa — nie włączać”,
- 4) przewody rurowe połączone ze zbiornikiem powinny być odłączone i zabezpieczone zaślepką,
- 5) przed wejściem do wnętrza aparat, urządzenie lub zbiornik powinien być uprzednio opróżniony i oczyszczony z materiałów żrących oraz wywieziony,

- 6) roboty wewnątrz aparatów, urządzeń i zbiorników mogą być wykonywane tylko pod stałym i bezpośrednim nadzorem osoby znajdującej się na zewnątrz tych urządzeń,
- 7) pracownik wchodzący do wnętrza zbiornika powinien mieć na sobie szelki bezpieczeństwa i linkę, której swobodny koniec powinien znajdować się w rękach pracownika zabezpieczającego, znajdującego się na zewnątrz zbiornika,
- 8) pracownika znajdującego się wewnątrz należy, w razie potrzeby, dodatkowo zaopatrzyć w maskę z doprowadzeniem świeżego powietrza.

§ 9. Rusztowania oraz urządzenia pomocnicze (stojaki, podpory, kozły itp.) używane w czasie remontów oraz demontażu i montażu aparatury i maszyn powinny być zbudowane w sposób zapewniający pracownikom bezpieczeństwo. Dopuszczenie do użytkowania w zakładzie tych urządzeń wymaga zgody kierownika zakładu.

§ 10. W pobliżu stanowisk grożących poparzeniem cieczami żrącymi (kwasy, ługi) powinny znajdować się krany z bieżącą czystą wodą.

§ 11. 1. W pomieszczeniach ekstrakcji, utwardzalni i elektrolizerowni zabrania się używania narzędzi mogących wywołać iskrzenie.

2. Narzędzia, szczotki itp. powinny być wykonane z brązu, gumy, plastyku lub innego materiału nie dającego iskier.

§ 12. Czyściwo zaoliwione powinno być przechowywane w pojemnikach metalowych szczelnie zamkniętych i opróżnianych co najmniej raz na dobę.

§ 13. Prace z materiałami żrącymi lub szkodliwymi dla zdrowia powinny być wykonywane z zachowaniem następujących warunków:

- 1) zatrudnieni pracownicy powinni być wyposażeni w kwasoodporną lub ługoodporną odzież i sprzęt ochrony osobistej, jak okulary, rękawice, fartuch oraz obuwie gumowe,
- 2) cysterny i zbiorniki z kwasami mineralnymi (kwas siarkowy, kwas azotowy itp.), z ługami lub innymi cieczami żrącymi powinny być opróżniane w sposób zabezpieczający pracowników całkowicie przed oparzeniem,
- 3) pracownicy powinni być pouczeni o szkodliwości dla zdrowia substancji żrących oraz o sposobach postępowania w razie oparzenia.

§ 14. W pomieszczeniach wymienionych w § 11 ust. 1 zabrania się noszenia obuwia posiadającego na podszewkach metalowe okucia lub gwoździe.

§ 15. Pracownicy wykonujący pracę w miejscach, w których występuje zagrożenie poślizgnięcia się, powinni używać obuwia o dużym współczynniku tarcia materiału podszewki przy zetknięciu z podłogą.

§ 16. W pomieszczeniach ekstrakcji, utwardzalni, elektrolizerowni i magazynie śruty zabrania się w czasie ruchu używania lamp przenośnych zasilanych z sieci elektrycznej.

Rozdział 2.

Składowanie nasion.

§ 17. 1. Otwory zasypowe ramp powinny być przykryte rusztem ochronnym o wymiarach otworów nie większych niż 50 × 50 mm i nie wystającym ponad poziom rampy.

2. Otwory zasypowe z rusztem ochronnym powinny być zabezpieczone pokrywą, zdejmowaną na czas sypania nasion.

§ 18. Nasiona przed podaniem na właściwe czyszczarki powinny być oczyszczone z metalowych części na urządzeniach magnetycznych.

§ 19. Elementy grzejne suszarek powinny być oczyszczane dostatecznie często, w celu uniknięcia samozapłonu pyłów.

§ 20. 1. W magazynach podłogowych nasiona składowane w workach powinny być układane w stosy w kształcie piramidy ściętej, ze zbieżnością boków 5 cm na 1 m wysokości.

2. Worki z nasionami układane w jednym stosie powinny mieć jednakowe kształty, wymiary i ciężar.

3. Odległość stosów od ścian powinna wynosić co najmniej 1 m, a odstęp pomiędzy rzędami stosów dla przejść bocznych co najmniej 1,2 m oraz dla przejść głównych co najmniej 2 m.

4. Zabrania się opierania stosów o filary.

5. Odległość stosu od najniższej położonych elementów konstrukcji dachu lub stropu powinna wynosić co najmniej 2 m.

6. Stosy o wysokości powyżej 1,5 m powinny być wzmocnione podłużnymi i poprzecznymi przekładkami z desek. Przekładki powinny być układane nie rzadziej niż co piątą warstwę worków.

7. Ogólny ciężar nasion w workach ułożonych w jednym stosie nie powinien przekraczać 300 t.

§ 21. 1. Włazy do komór silosowych powinny być zabezpieczone rusztami ochronnymi, osadzonymi w ramie stalowej, zamykanymi na zamek lub kłódkę. Na poziomie podłogi włazy powinny być przykryte blachą żłobkowaną.

2. W razie konieczności pozostawienia wjazdów otwartych, powinny one być zabezpieczone ogrodzeniem przenośnym.

§ 22. W razie konieczności wejścia pracownika do komory silosowej należy przestrzegać następujących warunków:

- 1) przed wejściem do wnętrza komora powinna być dostatecznie przewietrzona,
- 2) przed wejściem do wnętrza napęd przenośnika zasilającego komorę w nasiona powinien być wyłączony oraz powinna być zamknięta zasuwka przy zasypie do tego przenośnika,
- 3) pracownik może być opuszczony do komory tylko za pomocą specjalnej wciągarki osobowej, posiadającej hamulec ręczny i zapadkę pozwalającą na zatrzymanie wciągarki w dowolnym momencie. Liny i wciągarki powinny być okresowo badane. Wciągarka powinna odpowiadać przepisom dozoru technicznego,
- 4) pracownik w czasie pracy w komorze nie może opuszczać siodełka wciągarki,
- 5) wewnątrz komory można posługiwać się tylko lampami przenośnymi z oprawą hermetyczną, zabezpieczoną siatką przed uszkodzeniami mechanicznymi,
- 6) prace wewnątrz komory mogą być wykonywane tylko na polecenie kierownika zakładu lub osoby przez niego upoważnionej,
- 7) prace wewnątrz komory muszą być nadzorowane przez kierownika zakładu lub przez osobę przez niego wyznaczoną.

§ 23. Dezynfekcja i dezynsekcja gazowa silosów może być dokonywana tylko przez pracowników, którzy zostali w tym zakresie specjalnie przeszkoleni.

§ 24. Oczyszczanie worków opróżnionych z nasion powinno odbywać się mechanicznie w specjalnie do tego celu wydzielonym pomieszczeniu.

§ 25. Pył osiadający w magazynach podłogowych na ścianach, podłodze, suficie i urządzeniach technicznych powinien być dostatecznie często usuwany mechanicznie.

Rozdział 3.

Oddziały produkcyjne.

1) Tłocznia.

§ 26. Kanały mieszczące przenośniki oraz studzienki kontrolne powinny posiadać wymiary umożliwiające łatwy dostęp w celu ich oczyszczenia i wentylowania.

§ 27. Podnoszenie elementów maszyn i urządzeń, których waga przekracza 50 kg, powinno odbywać się za pomocą urządzeń mechanicznych.

§ 28. Przenośniki powinny pracować w elektrycznym układzie zblokowanym w taki sposób, aby w razie zatrzymania jednego z nich następowało automatyczne unieruchomienie pozostałych.

§ 29. Przed urządzeniami rozdrabniającymi powinny być instalowane oczyszczacze magnetyczne.

§ 30. Zestawy walcowe powinny być zaopatrzone w mechaniczne ścieraki do usuwania nalepów.

§ 31. Górne i dolne drzwiczki maszyn rozdrabniających powinny być zamknięte w czasie ruchu tych maszyn.

§ 32. Zabrania się:

- 1) oczyszczania i remontowania urządzeń rozdrabniających w czasie ruchu,
- 2) zbliżania rąk do szczeliny między walcami lub oczyszczania szczeliny w czasie ruchu za pomocą, jakichkolwiek narzędzi,
- 3) przegarniania nasion przez otwór zsyków lub otwarty wziernik.

§ 33. Próbkę rozdrobnionych nasion powinny być pobierane pod walcami, przy użyciu łopatek specjalnie przeznaczonych do tego celu.

§ 34. Prasy ślimakowe powinny być zaopatrzone w osłony zapobiegające wytryskowi na zewnątrz gorącego oleju.

§ 35. Prasy ślimakowe powinny być uruchamiane kolejno. Jeden pracownik nie powinien uruchamiać jednocześnie więcej niż dwóch pras.

§ 36. W czasie czyszczenia lub kontrolowania cedzideł w ruchu pracownik powinien mieć założone okulary ochronne.

2) Ekstrakcja.

§ 37. Pomieszczenia produkcyjne nie powinny mieścić się w budynkach podpiwniczonych oraz w pomieszczeniach z podłogą położoną poniżej poziomu przyległego terenu.

§ 38. 1. W czasie remontów urządzeń ekstrakcyjnych powinien być stosowany sprzęt pomocniczy, jak np. konstrukcje nośne, pomosty i dźwigi eliminujące prace ciężkie.

2. Konstrukcje nośne i pomosty powinny być rozbiieralne, dla umożliwienia ich demontażu bez potrzeby stosowania cięcia lub spawania.

§ 39. Podłogi, poczynając od pierwszego piętra, powinny być wykonane z rusztu lub kratki przynajmniej w 30% powierzchni każdej podłogi.

§ 40. 1. W pomieszczeniach ekstrakcji wentylacja mechaniczna powinna być wyposażona w wentylatory nie iskrzące i silniki przeciwwybuchowe.

2. Otwory wentylacyjne powinny być zabezpieczone siatką Davy'ego.

§ 41. Przy wejściu do pomieszczeń ekstrakcji powinny znajdować się awaryjne wyłączniki z przyciskiem sterującym, umożliwiające unieruchomienie urządzeń mechanicznych w razie awarii.

§ 42. W ekstrakcjach ciągłych powinny być stosowane sprzężenia i blokady napędów, umożliwiające jednoczesne wyłączanie współdziałających urządzeń w razie zatrzymania się jednego z nich.

§ 43. 1. Pojemność zbiorników powinna, w razie niebezpieczeństwa pożaru, zapewnić możliwość umieszczenia całej ilości benzyny z urządzeń ekstrakcyjnych.

2. Spływ benzyny z urządzeń ekstrakcyjnych powinien odbywać się grawitacyjnie.

3. Zbiorniki i przewody rurowe obiegu benzyny powinny być uziemione, a złącza przemostkowane.

§ 44. Przed wprowadzeniem benzyny do urządzeń ekstrakcji należy upewnić się, czy zachowane są wszystkie wymagania bezpieczeństwa przeciwpożarowego.

§ 45. Zawartość benzyny nie powinna przekraczać:

- 1) w surowym oleju ekstrakcyjnym — 0,2% wagi oleju,
- 2) w ślucie poekstrakcyjnej — 0,3% wagi śrutu.

§ 46. 1. Drobne remonty nie wymagające pracy z otwartym ogniem lub nie stwarzające obawy zaiskrzenia, polegające jedynie na wymianie i montażu części w drodze prostych czynności, jak odkręcanie złączy, składanie i wymianie części itp., mogą być wykonywane w czasie pracy oddziału pod nadzorem majstra zmianowego.

2. Remonty wymagające pracy z otwartym ogniem lub grożące zaiskrzeniem, a dotyczące urządzeń dających się wymontować w czasie ruchu oddziału, powinny być przeprowadzane na zewnątrz pomieszczeń ekstrakcji. Przed przystąpieniem do remontu, wymontowane urządzenia powinny być oczyszczone, przemyte wodą lub łuciem, preparowane i skontrolowane, czy wewnątrz urządzenia zostało dostatecznie oczyszczone z resztek par benzynowych.

3. Prace remontowe wymienione w ust. 2 w pomieszczeniach ekstrakcji mogą być przeprowadzane tylko na polecenie kierownika zakładu lub osoby przez niego upoważnionej.

4. Prace wymienione w ust. 2 powinny być wykonywane według instrukcji remontowej i pod nadzorem kierownika zakładu lub osoby przez niego wyznaczonej.

§ 47. Praca w ekstrakcji powinna być zatrzymana:

- 1) w razie uszkodzenia instalacji elektrycznej,
- 2) w razie rozlania się benzyny lub misceli (roztwór oleju w benzynie) bądź w razie stwierdzenia stężenia par benzyny w powietrzu, przekraczającego dopuszczalne normy,
- 3) przy wprowadzeniu benzyny do urządzeń w razie przekroczenia dopuszczalnej ilości,
- 4) w razie stwierdzenia wadliwej pracy urządzeń,
- 5) w razie wstrzymania dopływu wody chłodzącej,
- 6) w razie wzrostu temperatury lub ciśnienia pary w urządzeniach ekstrakcji ponad normy określone wymaganiami technologicznymi,
- 7) we wszystkich innych wypadkach zagrażających oddziałowi ekstrakcji awarią, pożarem lub wybuchem.

3) Rafineria.

§ 48. Urządzenia służące do suszenia i transportu ziemi bielącej powinny być hermetyczne.

§ 49. Czynności związane z przygotowaniem roztworów wodorotlenku sodu powinny odbywać się mechanicznie.

§ 50. Proces odkwaszania olejów powinien być prowadzony w sposób nie powodujący rozprysków na zewnątrz aparatu.

§ 51. W wykwaszalni mydeł:

- 1) aparaty i zbiorniki powinny być wykonane z materiałów kwasoodpornych,
- 2) kadzie wykwaszalnicze powinny być wyposażone w kwasoodporny system wyciągowy, wyprowadzony na zewnątrz budynku,
- 3) zbiorniki namiarowe kwasu siarkowego powinny być hermetyczne oraz posiadać wskaźniki poziomu napełnienia i przelew, kierujący nadmiar kwasu siarkowego do zbiornika magazynowego.

§ 52. 1. Pranie chust filtracyjnych powinno być zmechanizowane.

2. Zabrania się suszenia chust filtracyjnych w oddziałach produkcyjnych.

4) Utwardzalnia.

§ 53. W pomieszczeniu utwardzalni otwory wentylacji naturalnej powinny być umieszczone w najwyższym miejscu pod stropem.

§ 54. Przewody obiegu wodoru powinny być uziemione, a złącza przemostkowane.

§ 55. Wyloty przewodów wodoru na zewnątrz budynku powinny być wyprowadzone w odległości 750 mm od ścian lub dachu budynku, jeżeli usytuowanie tych wylotów w stosunku do ścian lub kalenicy nie wymaga większej odległości, oraz powinny być oddalone co najmniej 2 m. od przewodów elektrycznych. Wyloty te powinny być zabezpieczone siatką Davy'ego.

§ 56. Prace remontowe powinny być przeprowadzane zgodnie ze szczegółowo opracowaną instrukcją remontową i pod nadzorem osobistym kierownika oddziału.

§ 57. Przed rozpoczęciem remontu wymagającego spawania i cięcia urządzeń lub prac z otwartym ogniem należy:

- 1) zamknąć zawory i zaślepić przewody odprowadzające wodór z elektrolizerowni,
- 2) przedmuchać wszystkie aparaty i przewody azotem lub parą,
- 3) zbadać, czy po przedmuchianiu gaz nie zawiera wodoru, przy czym próbki gazu powinny być pobierane z różnych miejsc aparatury,
- 4) otworzyć włazy i pozostawić aparaty w celu ostygnięcia i całkowitego wywietrzenia na czas nie krótszy niż 24 godziny.

§ 58. Po remontach przed uruchomieniem produkcji należy:

- 1) sprawdzić, czy wszystkie zaślepki zostały usunięte oraz czy zawory działają prawidłowo,
- 2) sprawdzić szczelność aparatów i przewodów sprężonym powietrzem,
- 3) przedmuchać aparaty i przewody azotem lub parą, a następnie wodorem,
- 4) po stwierdzeniu, że wodór znajdujący się w aparaturze nie zawiera domieszek tlenu w ilości powyżej 2%, zamknąć odpowietrzenie i przystąpić do normalnej pracy.

§ 59. 1. Przewody wodorowe prowadzące z elektrolizera do utwardzalni nie powinny przebiegać przez pomieszczenia innych oddziałów.

2. Wylot odprowadzenia gazów i par powinien być wykonany w sposób i w miejscu nie powodującym zagrożenia dla otoczenia.

5) Margarynownia i ceresownia.

§ 60. Pomieszczenia margarynowni, w których znajdują się urządzenia ochładzane amoniakiem lub w których przebiegają przewody amoniakalne ze złączami lub zaworami, powinny mieć dwa czynne wyjścia, położone w przeciwnych krawcach, z drzwiami otwieranymi na zewnątrz.

§ 61. Przy pracach dezynfekcyjnych pracownicy powinni stosować niezbędną odzież ochronną i przedmioty ochrony osobistej, jak rękawice i okulary ochronne, buty gumowe, fartuch ochronny itp.

§ 62. Pasteryzatory nie powinny być otwierane w czasie pracy lub podczas ich podgrzewania i mycia.

§ 63. 1. Wysokość ciśnienia pary doprowadzonej do przewodów aluminiowych powinna być określona w instrukcjach obsługi urządzeń.

2. Podczas parowania nie wolno przebywać w pobliżu złączy i zaworów rurowych.

§ 64. Zabrania się wykonywania jakichkolwiek czynności w czasie ruchu urządzeń produkcyjnych, a w szczególności:

- 1) wewnątrz zbiorników posiadających mieszadła,
- 2) ponad walcami kompletora oraz w części zawierającej ślimaki i noże,
- 3) w pakowarce przy obsłudze podajnika i zespołu formującego i owijającego kostki.

§ 65. W czasie oczyszczania lub remontu pakowarek posiadających dwa wyłączniki powinny być wyłączone oba wyłączniki.

6) Elektrolizerownia.

§ 66. W czasie produkcji wodoru powinno być zapewnione sprawne działanie naturalnej wentylacji pomieszczenia.

§ 67. Posadzka lub podest, na których ustawiony jest elektrolizer, powinny być wyłożone chodnikiem dielektrycznym, utrzymywanym w suchym stanie.

§ 68. W pomieszczeniu elektrolizerów powinien znajdować się wyłącznik prądu stałego.

§ 69. Na elektrolizerze powinna być umieszczona tablica z napisem: „Nie dotykać. Urządzenia elektryczne.”

§ 70. Zabrania się dotykania elektrolizera znajdującego się pod napięciem.

§ 71. 1. W elektrolizerach ciśnienie gazów nie powinno przekraczać dopuszczalnego ciśnienia dla danego typu elektrolizera. W razie stwierdzenia wyższego ciśnienia należy baterię wyłączyć z sieci gazowej i usunąć przyczyny powstania nadmiernego ciśnienia.

2. W razie stwierdzenia nieprawidłowości pracy elektrolizera należy bezzwłocznie wyłączyć doprowadzenie prądu.

§ 72. W elektrolizerach powinien być utrzymywany poziom ługu na oznaczonej wysokości.

§ 73. 1. Zawartość wodoru w tlenie lub tlenu w wodrze nie powinna przekraczać 2%.

2. Do kontroli czystości gazów powinny być stosowane analizatory o ciągłym działaniu, sygnalizujące nadmierne zanieczyszczenie gazów.

§ 74. Wylot przewodu, którym odprowadza się wodór w powietrze, powinien wystawać ponad dach 750 mm, jeżeli usytuowanie tego wylotu w stosunku do kalenicy nie wymaga zastosowania większej wysokości, i powinien znajdować

wać się w odległości nie mniejszej niż 2 m od przewodów elektrycznych. Wylot ten powinien być zabezpieczony siatką Davy'ego.

§ 75. Przed napełnieniem ługiem powinna być sprawdzona szczelność elektrolizera.

§ 76. W razie postoju elektrolizera, trwającego dłużej niż 24 godziny, należy:

- 1) przedmuchać elektrolizer azotem,
- 2) sprawdzić, czy nie pozostawiono na baterii i w kanałach szynowych przedmiotów metalowych, które mogłyby spowodować zwarcie, oraz czy elektrolizer i kanały szynowe są czyste i suche.

§ 77. 1. W czasie pracy elektrolizera zabrania się mycia baterii i dokonywania remontów.

2. Naloty węglanów na zewnątrz cel elektrolizera powinny być usuwane przy wyłączonym prądzie.

§ 78. Przed przystąpieniem do remontu elektrolizera bateria powinna być opróżniona z ługu, przedmuchana azotem i przemyta wodą.

7) Zbiorniki wodoru i tlenu.

§ 79. Zbiorniki powinny mieć pomosty kontrolne, zabezpieczone barierą ochronną, oraz stałe schody metalowe prowadzące na pomosty.

§ 80. Zamknięcia wodne zbiorników powinny być zabezpieczone przed zamarzaniem.

§ 81. Zbiorniki powinny być malowane na kolor jasny, w celu przeciwdziałania nadmiernemu ich nagrzewaniu w okresie letnim.

§ 82. Zbiorniki powinny być zaopatrzone w skalę pomiarową, wskazującą ilość gazu w zbiorniku, oraz w urządzenie automatycznej regulacji napełniania zbiornika.

§ 83. 1. Wejście na kopułę zbiornika jest dozwolone jedynie: przy najniższym poziomie dzwonu.

2. W razie konieczności wejścia na kopułę w innym położeniu dzwonu niż wymienione w ust. 1, pracownik wchodzący na kopułę powinien być zabezpieczony pasem bezpieczeństwa i liną.

§ 84. Szczelność zbiorników powinna być sprawdzana w odstępach jednorocznych oraz każdorazowo po remoncie.

§ 85. Prace związane z czyszczeniem i remontem zbiorników mogą być dokonywane tylko na polecenie kierownika zakładu lub osoby przez niego upoważnionej.

§ 86. 1. W celu zapobieżenia tworzeniu się mieszanek wybuchowej, zbiornik wodorowy powinien być każdorazowo przed napełnieniem i po opróżnieniu przedmuchany azotem.

2. Zabrania się wykonywania prac wewnątrz zbiornika wodorowego do czasu należytego jego wywietrzenia i stwierdzenia, iż zawartość wodoru w powietrzu znajdującym się w zbiorniku nie przekracza 1%.

3. Sposób pobierania próbek gazu znajdującego się w zbiorniku wodorowym powinien być ustalony przez zakład oddzielnie dla każdego zbiornika.

§ 87. W czasie spawania wewnątrz zbiorników powinny być przestrzegane przepisy bezpieczeństwa, obowiązujące przy pracach w obecności związków ołowiu.

8) Tlenownia.

§ 88. W tlenowniach powinny być przestrzegane przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązujące przy użytkowaniu butli z gazami sprężonymi oraz instrukcja technologiczna obowiązująca przy produkcji tlenu.

§ 89. 1. Napełnianie butli powinno odbywać się w dwóch kabinach, oddzielonych od siebie przegrodą z materiałów niepalnych, doprowadzoną do stropu.

2. Kabinę powinny być od góry otwarte i odizolowane od reszty pomieszczenia ścianą ekranową.

§ 90. Prace związane z napełnianiem butli tlenem powinny odbywać się zgodnie z opracowaną instrukcją.

§ 91. W pomieszczeniu tlenowni zabrania się palenia tytoniu, używania płomienia otwartego i przechowywania materiałów łatwopalnych, a w szczególności tłuszczów, smarów itp.

§ 92. 1. W pomieszczeniu napełniania butli tlenem powinna być zainstalowana umywalka z doprowadzeniem bieżącej ciepłej i zimnej wody.

2. Przed przystąpieniem do obsługi urządzeń tlenowych w napełnialni butli pracownik obowiązany jest umyć ręce.

§ 93. 1. Butli tlenowych nie wolno smarować ani zanieczyszczać smarem, tłuszczem lub innymi substancjami zapalającymi się w zetknięciu z tlenem.

2. Nie wolno wykonywać żadnych prac w ubraniach zatłuszczonych oraz dotykać butli tlenowych zatłuszczonymi rękami, szmatami i narzędziami.

§ 94. Zabrania się napełniania tlenem butli przeznaczonych do innych gazów.

§ 95. Do instalacji butli tlenowych zabrania się stosowania uszczelek pochodzenia organicznego, z wyjątkiem fibry czerwonej.

§ 96. Sprężarki do tlenu powinny być smarowane wodą destylowaną.

§ 97. Prace przy transporcie butli powinny odbywać się zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministrów Pracy i Opieki Społecznej oraz Zdrowia z dnia 15 maja 1954 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy użytkowaniu butli z gazami sprężonymi, skroplonymi i rozpuszczonymi pod ciśnieniem (Dz. U. Nr 29, poz. 115).

9) Katalizatorownia.

§ 98. Wylot odprowadzenia gazów i par katalizatora niklowego powinien być wykonany w sposób i w miejscu nie powodującym zagrożenia dla otoczenia.

§ 99. 1. Urządzenia, armatura i przewody znajdujące się w katalizatorowni powinny być hermetyczne.

2. Reaktory służące do rozpuszczania niklu kwasami mineralnymi powinny mieć wyciągi wentylacyjne o regulowanej sile aspiracji, wyprowadzone na zewnątrz budynku.

§ 100. Transport materiałów szkodliwych dla zdrowia, jak kwas azotowy, kwas mrówkowy i inne, powinien odbywać się w urządzeniach hermetycznych.

§ 101. Reaktor mrówczanu niklu powinien być izolowany w sposób zabezpieczający obsługę przed oparzeniem.

§ 102. Temperatura katalizatora niklowego wlewanego na tace nie powinna być wyższa niż 60° C.

§ 103. 1. Zabrania się pracownikom spożywania posiłków i picia napojów w pomieszczeniach katalizatorowni.

2. W katalizatorowni powinna znajdować się umywalka z doprowadzeniem bieżącej ciepłej i zimnej wody.

10) Rozlewnia oleju.

§ 104. Mycie i suszenie butelek powinno odbywać się w pomieszczeniu wydzielonym.

§ 105. 1. Transport butelek próżnych i butelek z olejem powinien być zmechanizowany.

2. Wysokość ładunku skrzynek z butelkami oleju, przewożonych wózkami, nie powinna przekraczać 1,5 m.

§ 106. 1. Do przenoszenia stłuczki powinny być używane pojemniki metalowe.

2. Stłuczka powinna być stale usuwana z podłogi.

§ 107. W nowo budowanych i przebudowywanych zakładach powinny być instalowane myjnie mechaniczne.

§ 108. 1. Przy myciu butelek i balonów pracownicy powinni być zaopatrzeni w rękawice, fartuchy i obuwie ochronne.

2. Przy stosowaniu do mycia środków chemicznych pracownicy powinni mieć założone okulary ochronne.

Rozdział 4.

Przepisy końcowe.

§ 109. 1. Tekst rozporządzenia lub odpowiednie wyciągi z niego powinny być wywieszane w pomieszczeniach zakładu.

2. Zakład obowiązany jest opracować w terminie 6 miesięcy od daty ogłoszenia rozporządzenia szczegółowe instrukcje przewidziane w § 56, § 63, § 86 ust. 3 i § 90, dostosowane do rodzaju i warunków pracy zakładu.

§ 110. 1. Instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy powinny w miarę możliwości stanowić część składową instrukcji obsługi urządzeń.

2. Instrukcje powinny być wywieszane w oszklonych ramach na widocznym miejscu przy stanowiskach roboczych.

§ 111. Dla zakładów istniejących w dniu wejścia w życie rozporządzenia odracza się stosowanie następujących przepisów:

- 1) na okres jednego roku: § 3 i § 7,
- 2) na okres 4 lat: § 73 ust. 2 i § 82 w zakresie wyposażenia zbiorników w urządzenia automatycznej regulacji napełniania.

§ 112. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Przemysłu Spożywczego i Skupu: *F. Piśula*